

Otvoritev prve nove narodne šole po osvobojenju v Prekmurju.

Narodna šola v Odrancih.

Veličastna prosvetna in nacionalna manifestacija Prekmurja je bila svečana otvoritev nove narodne šole v Odrancih v nedeljo 11. t. m. »Narodna šola kralja Aleksandra I.« je moderno poslopje, katero bi bilo lahko v čast mestu in ne le naši največji premurski občini.

Uresničenje drznega načrta v najtežjih časih je omogočilo neumorno delo kmetov, njih prispevki, podpore banovine in ministrstva v znesku 80.000 Din in dar 10.000 Din Nj. Vel. kralja, ki je prevzel pokroviteljstvo nove šole in s tem pokazal ljubezen do ljudstva na severni meji.

Zidanje poslopja je trajalo 2 leti. Ker jeseni l. 1930, ko je poslala banska uprava načrte in proračun, ni moglo pričeti ljudstvo z zidanjem, je pridno dovažalo potreben material. Prihodnje leto sredi meseca junija so se uveljavili krampi in dne 12. julija 1931. je bil položen temeljni kamen v prisotnosti gg. sreskega načelnika dr. Farčnika, sreskega šolskega nadzornika Capudra, kateheta Hermana in domačega šolskega upravitelja Krepsa. V stekleno posodo so spravili pergamentni papir, na katerem je opisana zgodovina odranske vasi in nje šole, imovina šole, načrti starih šol in nove šole ter slika tedanjega krajevnega šolskega odbora. Iz dokumentov je razvidno, da je bila na tem mestu ustanovljena l. 1856. enorazrednica in ta se je razširila l. 1880, v dvorazrednico, leta 1912, v trirazrednico, l. 1918, v štirirazrednico in leta 1928, v petrazrednico. Tekst na pergamentu končuje z besedami: »Ko bodo nekoč razdirali to šolo naši potomci, jim želimo, da bi jim bila očuvana s to šolo prosveta in narodna zavest.« Dne 23. novembra t. l. je bila kolavdacija šolskega poslopja, ki ima 6 velikih, svetlih in zračnih učilnic, 2 kabine, zbornico, 2 prostrana hodnika in podstrešje, ki ga pokriva betonska plast, da je stavba varna pred ognjem.

Za vpogled v množino porabljenega materiala naj služi nekaj številčk! Za zgradbo so porabili 150.000 opek, 6 vagonov cementa, 3 vagona apna, 1500 kmečkih voz gramoza, 1500 voz peska in 50 q železa. Celotni izdatki za zgradbo presegajo 1.000.000 Din. Da je večina te vsote že izplačana, je občanom v veliko čast.

Na dan važnega kulturnega slavlja je bila šola okrašena z vencji in z zastavicami. Nad vhodom je visela slika Nj. Vel. kralja Aleksandra. — Neugodno vreme: mrz in

sneg nista zadržala ljudi doma. Domačinom so se pridružili občani sosednjih vasi. Učenci in gasilci so tvorili dolg špalir. Pri slavaloku so sprejeli goste gg.: zastopnik bana sreski načelnik dr. Trstenjak, sreski šolski nadzornik Mikuz, narodni poslanec rojak Hajdinjak, komandant Dolnje Lendave Golubović, predsednik sreskega odbora JRKD dr. Pikuž in tajnik Horvat ter domači šol. upravitelj Kreps z učiteljem. Iz avtomobila je stopil najodličnejši gost, zastopnik Nj. Vel. kralja, konjeniški polkovnik Ivan M. Vladisavljevič z adjutantom kapetanom Iličem. Po sprejemu gostov je bila v kapelici tik šole s slovesna maša. Ko je župnik g. Vadović blagoslovil šolo, je sledila vrsta govorov. Narodni poslanec g. Hajdinjak, ki je vodil slavnost, se je pristrčno zahvalil domačinom za ves trud, banovini in ministrstvu za prejete podpore ter Nj. Vel. kralju za dar in za pokroviteljstvo. Zastopnik kralja je izrazil svoje zadovoljstvo in veselje nad delavnim in zavednim ljudstvom na severni meji. Poudarjal je pomen šolstva in domovinske ljubezni in izjavil, da bo zvest tolmač vdanosti prekmurskega naroda Nj. Vel. kralju. Po prečitaniu brzojavk, katere so poslali gosp. ban Marušič, načelnik prosvetnega oddelka gosp. Mazi in banovinski šolski nadzornik g. Rappe, je g. sreski načelnik dr. Trstenjak orisal razmere v Prekmurju za Madžarov, katerim so služile številne majhne šole samo za vzgojitev novih potujčencev. Sedanje šole svobodnega naroda pa naj širijo prosveto! Sreski nadzornik g. Mikuz je govoril o pomenu šolstva in prosvete naroda in želel, naj bi kmalu sledile Odrančanom tudi druge prekmurske vasi. Govorili so še: šolski upravitelj g. Peternel kot predsednik učiteljskega društva, šolski upravitelj g. Gumilar, katerega prosvetno delo je znano in končno domači šolski upravitelj g. Kreps, ki je imel pri zidavi največ truda. Zahvalil se je vsem, ki so pomagali Odrančanom, da imajo najlepšo šolo v Prekmurju.

Vsi govorniki so poudarjali neumorno delo in zavednost odranskega ljudstva ter njih voditelja narodnega poslanca g. Hajdinjaka, ki so si v času najhujše krize zgradili moderno enonadstropno poslopje v čast sebi, domovini in kralju. S to šolo naj bi se uspešno širila prosveta in narodna zavest, katero naj bi očuvali naši potomci, kakor to veleva pergament, vzidan v temeljnem kamnu.

Milan Kajč.

Splošne vesti.

STALNOST UCITELJSTVA NA SLUŽBENEM MESTU.

Zahteva učiteljstva, da se zopet vzpostavi stalnost na službenem mestu, ni nova! Tudi se ni ono oglasilo v tem oziru ravno sedaj, ko je bil v narodni skupščini in v senatu v razpravi § 110. uradniškega zakona. Stalnost na službenem mestu in potreba zopetne vzpostavitve iste je vse učiteljstvo poudarjalo že prej, na nešteti zborovanjih sreskih učiteljskih društev in na skupščinah.

Tozadeven apel na gg. narodne poslanec in gg. senatorje je izdalo »Spomenice« z dne 6. novembra t. l., kjer točno utemeljuje svojo zahtevo z neizpodbitno podkrepitvijo, da je mogoče uspešno delo učiteljstva le tedaj, če mu je zajamčeno daljše bivanje v službenem kraju in pridobivanje služb po svoji prošnji ter ako ima za svoje delo potreben mir in oporo v merodajnih faktorjih. Iz tega razloga smatra za nujno potrebno, da se uvede zopet stalnost na službenem mestu in da se vrši oddaja službenih mest po starem načinu razpisa.

Jasno je, da čl. 110. in 104. toč. 16 urad. zakona dovoljujeta odpust iz drž. službe, ter ni niti malo uradništvo mislilo, da bi s takim ali takim tolmačenjem tega člena zopet dobilo stalnost. Tako naivno državno uradništvo ni in tako malo tudi ne pozna svojih predpisov, kakor to smatrajo nekateri dnevniki listi.

Uradništvo je dobro znano, da se je državni svet v nekaterih konkretnih primerih postavil na stališče, da mora minister, kadar razreši uradnika službe na podlagi čl. 110., v svojem dekretu odločiti tudi utemeljiti, kar bi imelo za posledico, da se odpuščeni uradnik lahko pritožijo na najvišje upravno sodišče, ki bi imelo torej potem pravico in dolžnost, da rešuje o vprašanju, ali je uradnik res nesposoben ali je res neprimeren za službo, odnosno, ali njegov nadaljnji obstoj res ni v interesu službe.

S tem je bila dana uradništvo, kljub stalnosti, neka garancija proti eventualno nepravilnemu postopanju. Državni svet je tudi iz tega razloga razveljavil več odlokov pristojnih ministrov in banov glede odpusta uradnikov.

Minister pravde je objasnjal narodni skupščini tolmačenje člena 110. uradniškega zakona tako, da daje ta člen ministrom, banom in pooblaščenim uradnim predstojnikom pravico, da smejo sporazumno z ministrskim svetom odločiti o prenehanju službe onih uradnikov, ki se izkažejo za službo nesposobni ali kojih ponašanje sicer ni skladno z dostojanstvom državne službe. Pri tej priliki je poudaril, da tudi že čl. 104. uradniškega zakona taksativno našteva primere glede odpusta državnih uradnikov. Stalnost je priznana samo sodnikom in to šele po dveh letih. Glede uradnikov ostalih kategorij stalnost ni nikjer predvidena. Državi, odnosno vladi, mora biti dana možnost, da odstrani iz državne službe vse nesposobne in nevrudne uradnike.

Narodna skupščina in senat sta to stališče sprejela! S tem je zadeva razjasnjena ter končana in uradništvo ve — pri čem da je!

Ne more biti pa s tem končana zadeva za državno uradništvo, da bi ponovno ne zahtevalo legalne izvedbe stalnosti v državni službi in specielno ne za učiteljstvo, da bi zopet in zopet ne zahtevalo uvedbo stalnosti na službenem mestu. Zato je tako zahtevo zopet izročilo centralno vodstvo Jugoslovenskega učiteljskega združenja v Beogradu gospodu ministru prosvete v predstavi, ki jo prinašamo na drugem mestu v današnji številki lista.

Najodločneje pa moramo zavriniti podtikanja in namigavanja nekaterih dnevnih listov, da bi bila ta naša zahteva pod kakrš-

Vesele božične praznike in srečno novo leto 1933 želi vsemu svojemu članstvu vodstvo sekcije J. U. U. v Ljubljani.

Vesele božične praznike in srečno novo leto 1933 želi vsem naročnikom uredništvo Učiteljskega tovariša.

nimkoli politično strankarskim vplivom ter da je namen poudarjanja te zahteve uganjati katerekoli vrste demagogijo.

Tako ponižujoče naziranje o prizadevanjih uradništva odločno odklanjamo, ker nam je borba za stalnost in stalnost sama presveta točka načelnih zahtev, da bi jo pustili brez odpora strankarsko izrabljati — pa bodisi od ene ali druge strani!

Mi se borimo za stalnost iz načelnih in ne iz strankarskih razlogov, ker vemo, da je potrebna zaradi stvari same, v dobrobit šole, stabilnega dela na polju narodne prosvete in v korist države!

— Rojstni dan Nj. Vel. Kralja Aleksandra I. so proslavile naše narodne šole s slovesnimi službami božjimi in s skupnimi proslavami v šolah, pri katerih so imeli učitelji slavnostne govore, mladina pa priložnostne deklamacije. Po večjih šolah so priredili slavnostne akademije. Slavnosti so zaključili z državnim himno.

— Ustanovitev obmorskega zdravilišča in okrevališča za učiteljstvo dravske banovine. Današnji številki smo priložili oklic in poziv vsemu učiteljstvu dravske banovine, da pristopi k snujočemu se društvu za postavitev učiteljskega zdraviliškega doma ob morju. Oklicu so pridejane tudi prijavnice. Pozivamo vse učiteljstvo, da ta oklic pazno prečita in se odzove vabilu sekcije. Le s skupnimi močmi bomo postavili ustanove, ki bodo služile vsem članom našega stanu in njihovim družinam. Tovariši, tovarišice, zavedajmo se, da bomo močni le toliko, kolikor bomo sami sebe podprli in upoštevali lastno prizadevanje. Ne zanašajmo se na druge! Odzovimo se pozivu!

— PRIHODNJA ŠTEVILKA UCITELJSKEGA TOVARISA izide 5. januarja 1933. UREDNIŠTVO.

— Učni načrti. Roka za predložitev izpreminjavalnih predlogov ni mogoče podaljšati, ker je določena seja glavnega prosvetnega sveta na dan 15. januarja 1933.

— Načrti šolskih okolišev. Prosvetni oddelek banske uprave je podaljšal rok za predložitev do 30. januarja 1933.

— Solam, ki imajo šolski radio. V zadnji številki smo priobčili program kmetijskih predavanj, ki bodo izvedena v letošnji sezoni. Ker so ta predavanja jako važna za kmetovalce, opozarjamo vse šolske upravitelje, da prirede potom aparatov šolskega radia predavanja za ljudstvo ter povabijo ljudstvo k tem predavanjem v šolo. V to svrhu bomo v rubriki »Šolski radio« Učit. tov. priobčevali tudi kmetijska predavanja, ki naj jih upraviteljstva šol razglasijo ljudstvu s istočasnim vabilom k šolskemu predavanju. K predavanju naj povabijo tudi v slučaju potrebe kmetijske strokovnjake in sreske ekonomke, ki naj vodijo po predavanju razpravo in debato.

— Zgodovinska učna snov za III. razred osn. šol — po učnem načrtu. V založbi Učit. tiskarne je izšla zgodovinska učna snov za III. razred osnovnih šol po učnem načrtu. — Cena knjige je jako nizka in je samo 9 dinarjev. — Zgodovinska učna snov za IV. razred osn. šol po učnem načrtu izide v kratkem.

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!

Čeki.

Toliko svetlih in velikih praznikov je na robu vsakega koledarskega leta!

Človek bi se kar zadržal z voščili in čestitkami. Pišejo nam prijatelji, znanci in tovariši. V teh dneh pač vsakdo kotu privoščiti dobro in lepo besedo, kajti ne utegnemo ali morda ne znamo dovolj dobro misliti — vsak dan. Tudi mi pišemo in voščimo na vse strani.

Najbolj fantastične slike in podobe so navadno na teh božičnih in novoletnih razglednicah. Da, koliko takih kart in kartic že imam po predalih in med knjigami, polovico svojih sten bi z njimi že lahko preplepil, toliko se jih je že nabralo tekem let. Pa tudi letos sem že dobil lep šop takih razglednic in skoro vse z enakim besedilom.

Toda — in to je važno — mi ne pišejo za praznike samo ožji znanci in prijatelji, tudi razna društva in tvrdke pridejo z voščili in prigodnicami ob robu leta. Na primer pred par dnevi sem prejel tako lep stenski koledar s 365 lističi, da sem res malo pomislil, da-li se splečajo v tej krizi tako luksuzni koledarji s srebrom in zlatom posipani kakor v nekdanjih starih časih —

No, pa nič zato, sem si potem mislil, ko sem ga obesil nad pisalno mizo, kajti tudi tak koledar lahko pride človeku prav skoro vsak dan.

Toda... vse tvrdke niso enako vladne do svojih strank, niti za Božič ali Novo leto.

Postavim na primer trgovsko zadrugo »Moda«. V lični škatlici ti pošlje svoj koledar z dolgim novoletnim voščilom v rdečem tisku, zraven pa še — ček. Hvala bogu, samo enega so mi priložili! No, pa saj že vem, zakaj: vse se tako lepo ujema: novo leto — koledarji — čeki — obroki... saj sem uganil. Prav za prav res več ne vem, če bi danes še lahko živeli ljudje, posebej pa uradniki, brez čekov, kaj mislite?...

Tudi sam jih imam že debel sveženj, najmanj toliko kakor božičnih in novoletnih razglednic. Sam več prav ne vem, s kakšnimi številkami se že ujemajo na pošti in pa z mojimi računi! Vse odrezke imam skrbno spravljene v politirani škatlici in pod ključem kakor kaka sveta pisma. No da, čeki! Kolikokrat sem moral stopiti na pošto in odšteti denar, čeprav sem včasih v roki stiskal zadnje kovače! Vsak ček je bil namreč naši pošti nova enota, pa tudi meni. Nič se nisem čudil, ko se je oni teden pohvalila naša poštarica:

»No, hvala bogu, 8400 enot že imam. Pridem s pošto končno vendar v višjo skupino! Prav zares, čeki so nam vsak mesec pržili denar kakor volk čredo. Najslabše je bilo prve dni v mesecu, tedaj smo se namreč kar drenjali na pošti. Včasih je še poštarici zmanjkalo drobiž in smo si obračali žepe na vse strani. Še k peku smo se zaleteli, da nam je zmenjal zadnji desetak... Vse to zavoljo čekov in poštinih enot.

Pred tednom sem odnesel zadnji ček na pošto in sem si mislil:

»Vendar enkrat sem s čeki pri kraju! Težak kamen se mi je odvalil od srca, kaj

kamen, gora. Potem sem pa sklenil:

»Nobenega čeka več v hišo, kajti čeki so hujši od kuge!«

Dva dni pozneje pa se je ustavila lepa limuzina pred šolo. In koga dobim na pragu? Trgovskega potnika in zastopnika itd. Tako se mi je predstavil.

»Izvolite nekaj za praznike! Fino robo, bogata izbira in pristno angleško blago. Po ceni, saj veste, da je funt zopet močno padel.« Medtem je že razložil svoje vzorce po mizi, spretno in okusno... Jaz sem pa rekel: »Ne bo nič, moj dragi gospod! Komaj sem se rešil zadnjega obroka in s čeki je prevelik križ!«

Nepričakovano dobrota je zasijala s potnikovega obraza:

»Brez skrbi, vam gremo v vsakem oziru na roko! Imamo najboljšje zaupanje do svojih strank. Pa dolgoročni obroki itd.«

Ni zlodej... vdal sem se v voljo božjo! Že zaradi starešinstva, ki me čaka pred pu- stom.

Prijazno se je poslovil... avto je zabrenel... toda na mizi mi je pustil — šest čekov. Meni šest obrokov: januar, februar... junij, naši poštarici pa šest novih enot. Malo bridko sem se spomnil za dva dni nazaj...

Nisem še dodobra spravil svojih čekov v škatlico, že zopet nekdo pred vrati. Pa saj ne uganete, kdo je stal na pragu. Tudi to vam povem: prijatelj Petrovič, pesnik, pisatelj, urednik in založnik svoje revije, slovenski bohem. —

»O, zdravo!«, pa kaj te nosi v teh hribih in v tej zimi, ko škriplje pod nogami! Res, malo čudno sem ga pozdravil po tolikem svidenju.

O vsem sva se pomenila pri kupici vrelega vina in med toplimi stenami. In končno mi pove tudi to:

»Več kaj, prijatelj, prinesel sem ti par zadnjih številčk moje revije. Druge še pridejo, ko se pogodim s tiskarno! No pa saj veš, kako se moram boriti s tiskarno in pa z naročniki, sami opomini ne zaležejo dosti.«

In sem mu kar odštél polletno naročnino za nazaj. Šest srebrnih desetakov...

»Pa za drugo polovico, če moreš? S prvimi številčkami sem že zlezal za silo, toda z naslednjimi.«

Nisem vedel, kako bi postavil svojo besedo. Pa me je on rešil:

»Več kaj, prijatelj, dam ti pa — ček! Enega ali dva, kakor se ti zdi? Pa saj ne boš pozabil... Veš, sedaj pa moram še naprej, še daleč... In vesele praznike in vse dobro za novo leto!«

Ubogi čeki!

Previdno sem ju zgenil v dvoje in ju vložil med nujna pisma v najbližji predal. Vedel sem:

»Tega-le čeka ne smem pozabiti! Gre z našo kulturo in sploh za vprašanje književnosti. To je pa več kakor nova obleka ali ženin klobuk!«

Tistega dne sem se obogatil kar za osem novih čekov, torej samo dva dni pozneje od svojega prejšnjega sklepa. Na vse zadnje pa to bi še ne bilo nič tako hudega, samo to

— Zemljepisna učna snov za III. razred osnovnih šol po učnem načrtu je pravkar izšla. Stane 9 Din. V založbi Učiteljske tiskarne izide v kratkem zemljepisna učna snov za IV. razred osnovnih šol po učnem načrtu. Vsakemu učitelju lahko mnogo olajša pouk v tem predmetu.

— Tovarišem na šolah sporočam, da imam v rokopisu napisanih več igrice (Cvetke se zbirajo, Janičar, Kralj Samo, Lipa šumi, Pravljica o Nikodemu). Prva je prirejena za Vidov dan, ostale se morejo prirediti v poljubnem času. Nekatere smo igrali na tukajšnji osnov. šoli z osnovnošolsko decu — deco in odraslimi. Prve tri sem napisal za šole, ki nimajo stalnega, ampak napravi priredilce provizoričen šolski oder. Tovarišem, ki žele katero izmed igrice prirediti, pošljem izbrano v prepis proti vrnitvi poštnih stroškov. — Ernest Sušteršič, šol. upr. Jarše, p. Domžale.

— Pevkam in pevcem! Po daljšem času se bo predvidoma vršil pevski tečaj 5., 6., 7. in 8. januarja v Ljubljani. Pevski tečaj se bo pričel 5. jan. ob 9. uri v Glasbeni Matici. Med tečajem bosta dva pevka nastopila in sicer z ženskim in mešanim zborom. Vršil se bo tudi redni letni sestanek, na katerem se bo razpravljalo o pravilniku pev. zbora, pri katerem naj bi iznesli člani svoje želje, nasvet in predloge. Radi važnosti je smatrati pevski tečaj za **strogo obvezen**. Vse eventualne podrobnosti bodo razvidne iz dnevnega časopisja.

**Klētī naše nočni vam posej,
»Daj-Dāma« atrakcijo odkriva,
a še bolj privlačen je magnet,
ki v lokalu avtomat ga skriva.**

— Učitelji, sadjarji! Nobena kmetijska panoga ni s poukom in vzgojo v tako tesni zvezi kakor sadjarstvo in vrtnarstvo, saj celo pregovor primerja vzgojo človeka z vzgojo drevesca. Oba moremo vpogniti v mladosti, v starosti le zločiti. Z nobenim poukom in delom pa se učitelj ne more bolj približati narodu posebno na kmetih, kakor s tem, da mu pomaga pri njegovem delu in stremeljenju za izboljšanje gospodarskih prilik. V današnjih težkih časih pa je prav sadjarstvo ona panoga, ki donaja razmeroma največje koristi tam, kjer goje sadjarstvo z razumevanjem in pravim znanjem. Zdi se, da je danes, ko govorimo o sodelovanju učiteljev in učiteljic za prospeh kmetijstva, podana najlepša prilika, da stopimo učitelji v krog sodelavcev v podružnicah sadjarskega in vrtnarskega društva. Mnogo, na stotine nas je že učiteljev sadjarjev, pa tudi učiteljic, pri skupnem delu. Zeleti pa jih je še več. Prav današnji težki časi nam vevlajo, da priskočimo našim ljudem na pomoč, jih navdušimo, da ne omagajo v započetem delu. Vsi, ki imate dobro voljo, stopite v naš krog in v stik s Sadjarskim in vrtnarskim društvom, da vam pomagajo ustanoviti v vaši okolici podružnico. — Učitelj vrtnar in sadjar.

*Ze čas je moja in se oboka -
'Tempo' izvji na oboka*

LJUBLJANA Za gotovino: MARIBOR
Gledališka 4 Selenburgova 4 Slovenska 18

Osebnе zadeve.

—i Napreovali so v VIII. skupino; Korošak Cirila, učiteljica v Vučiji vasi; Kotnik Dragotin, učitelj v Slivnici; Sevnik Marija, učiteljica v Gor. Lakošu; Zerjav Albert, učitelj pri Sv. Bolfenku; v IX. skupino: Verhovnik Marija, učiteljica pri Sv. Jurju.

Vse muzikalije se dobe v knjigarni Učiteljske tiskarne.

me je skrbelo: če še morda kdo ne pride s čeki v mojo hišo...
—Joj, in koliko dni je še do drugega Božiča?...

Da, da, brez čekov ne znamo in ne moremo več prav in pošteno živeti!

Prej sem rekel, da so čeki kakor kuga..., pa to vendar ni res! Čeki so vendar le še zadnje zaupanje dobrih ljudi, ne — vsega sveta! Tudi mesečne knjižne trgovine so kakor čeki, samo večji so... in na drug način jih pišemo. Prav za prav jih pišejo drugi, mi samo nakazujemo, kar drugi zapišejo.

Torej so čeki še dovolj zanesljivo zaupanje tega sveta, zato se nikar ne izogibljite čekov. In dokler je vsaj še kaj tega zaupanja med nami, se bomo že kako prebili do novega Božiča, kaj mislite!...

Pa veselo in srečno novo leto 1933.
Vam od srca želi
—Až.—

Naš letošnji božič.

Vsaka prirodna stvar ima svoj »advent«. Vse sile, ki spe, so v pričakovanju, da bodo krenile na neko novo pot. Ali poti so danes zabarikadirane s tolikimi ovirami, da je misel v čas onstran adventa skoro nemogoča. Vedno smo na tej strani, a izhodov je malo. Mesto, da bi se dvignili in poiskali z bakljo v roki onostran, ždimo omreženi v tostranem življenju ter ne moremo nikamor naprej.

Mladinska matica 25% popusta.

—mm Mladinska matica se je ustanovila pred petimi leti. Tri naloge si je postavila: poživiti našo mladinsko literaturo, nuditi naši mladini dobre in lepe knjige in izdajati knjige po ceni, ki bi bile dostopne tudi najsiromašnejšim otrokom. Z resnim in smotrenim delom in s stalnim razpisovanjem literarnih nagrad si je znala pritegniti v krog svojih sotrudnikov naše najboljše mladinske pesnike, pisatelje in ilustratorje. Ob večji izbiri rokopisov se je kakovost knjig boljšala kar sama ob sebi. Z uspešnim organiziranjem članstva, pri katerem je z obučevanja vredno vsemu sodelovalo skoro vse naše učiteljstvo, pa je bilo možno postaviti knjigam tako nizko ceno kot je še ni bil vajen naš knjižni trg. V petih letih je izdala Mlad. matica poleg 3 letnikov »Našega roda« še 22 knjig v skupni nakladi, ki dosega že pol milijona izvodov. Za Mohorjevo družbo je Mladinska matica že številčno najmočnejša knjižna družba. Še celo znani ameriški pisatelj Adamič se je čudil, češ, da niti Amerikanci niso vajeni takih naklad. Pa tudi nasprotniki Mladinske matice, ki so jo dolgo prezirali, so slednjič izpregovorili. In če ji nočejo ničesar drugega priznati, morajo vendar pritrčiti, da je vsaj mogočen regulator cen na našem mladinskem knjižnem trgu. In to je mnogo. Posebno v današnjih časih, ko je denar tako redek in drag. Marsikatera družina bi bila brez čtiva, če bi ne bilo Mladinske matice.

Napravilo se je mnogo, a zadovoljni še nismo. Prvič smo izdali letos v redni publikaciji slikanico in se nismo ustrašili dragih klišejev. V izredni publikaciji smo šli še en korak naprej: izdali smo prvo izvorno slovensko mladinsko knjigo v štiribarvnem tisku. Še v tem šolskem letu izide tudi v naših rednih publikacijah obširna slikanica v štiribarvnem tisku s prav zanimivim besedilom, ne da bi bilo treba naročnikom kaj doplačati za to. Imamo pa še lepše načrte. Izdati mislimo več potrebnih knjig realne vsebine in s prihodnjim šol. letom barvano prilogo »Našega roda« za naše najmlajše. Naša podjetnost je seveda odvisna od sodelovanja vsega našega učiteljstva. Takoj ko bi začelo število naročnikov padati, bi morali skrbiti obseg »Našega roda« in knjig in najlepši naši načrti bi ostali samo načrti. Mislim pa, da se nam tega ni treba bati. Nekaj drugega pa je, kar nas ovira na naši poti: to je stara zaloga naših dosedanjih neprodanih publikacij. Če pomislimo na našo ogromno naklado, je ta zaloga res majhna, predstavlja pa kljub temu precej tisočakov mrtvega kapitala. Razprodaja te zaloge bi dala novih življenjskih sil tej naši mladinski založbi.

Vemo, da še mnogo šolskih knjižnic nima knjig Mladinske matice. Da pridejo tudi te knjižnice do naših knjig, je sklenil odbor Mladinske matice dovoliti na cene vse naše zaloge rednih, izrednih (razen za »Miklavžev. noč«) in na vezane letnike »Našega roda« 25% popusta. S tem popustom se lahko okoristi vse učiteljstvo. Sole, ki naročijo večjo množino knjig, dobijo na vsakih deset naročenih izvodov poleg popusta še eno knjigo v dar.

Knjige, za katere velja popust:

Redne publikacije.

(Brez popusta: broširane po 5. vezane po 8 Din) Kresnice I., Kresnice II., Kresnice III., Kresnice IV., Kresnice V. (samo vezane). Skulj: »Sadjarčki«, Seliškar: »Rudie«, Pipan: »Kako smo delali radijsko«, Rehar: »Zaklavljeni krog«, Rehar: »Vijolica Vera«, Erjavec: »Pod grajskim jarmom«, Grim-Slapšak: »Mizica pogrnj se«, J. Ribičič: »Miškuline«, Skulj: »Vrtnaričice«, Bevč: Luček in njegov škorec«, Deržaj: »Življenje hudobne Kavke

Katke« (samo vezana), Hafner: »Botra z grič« (samo vezana) Bevč: Luček išče očeta (samo vezana).

Izredne publikacije.

(Brez popusta: kartonirani izvodi po 12 Din, v polplatnu po 18 Din, v platnu po 24, na luksuznem papirju po 27 Din.)

Ribičič: »Mihee in Jakee« (samo po 27 Din v zalogi), Lovrenčič: Tiho življenje.

Letniki »Našega roda«.

(Brez popusta: vezani v polplatno 28 Din, v platno po 38 Din.) I. letnik. II. letnik.

Upamo, da se naše učiteljstvo okoristi te ugodne prilike in pridno poseže po knjigah. Popust velja le do preklica.

—mm Da izpraznilo zalogo oddajamo posamezne številke ne kompletnih letnikov »Našega roda« po 20 par. Od I. letnika imamo še I. številko, od II. letnika 3., 4., 5., 6. in 8. številko, od III. letnika pa 2. in 5. Mogoče manjkajo komu prav te številke in si tako za mal denar lahko letnike izpopolni. — V revnih krajih pridejo otroci tako do dobrega čtiva. Ponekod se bodo dale uporabljati številke tudi v šolah. — Pri večjih naročilih naj vsakdo navede, ali želi vse izvide iste številke ali različne.

—mm Frankiranje reklamacijskih dopisnic. Vse cenj. poverjenike prosimo, da poslej frankirajo reklamacijske dopisnice z znamko 75 par, ker moramo sicer plačevati pri upravi dvojno pristojbino. Plačano znamko naj si poslej vsak poverjenik odračuna pri poslani naročnini in to zabeleži na zadnji strani poštno položnice.

**Najlepša knjiga!
Najprimernejša knjiga!
Najnovejša knjiga!
Najcenejša knjiga!
Edino izvorno slovensko delo te vrste v štiribarvnem tisku:
»MIKLAVŽEVA NOČ«**

Razna učila je dobila
Učiteljska knjigarna, podružnica v Mariboru
Oglejte si jih!

Naša gospodarska organizacija.

—g Članom Učit. samopomoči. V teh dneh dobite položnice za štiri smrtne slučaje (282. do 285.) in sicer: Marija Radič, Celje, Marija Ribnikar, Ljubljana, Franc Punčuh, Vipava, in Franc Waišel, Voloska. K članskemu prispevku pristejete še upravno in letnino za l. 1933. (§§ 12. in 15.) v znesku 10 dinarjev. Skupaj za člana 31 Din, za zakonske pare 61 Din. Ker je razpošiljatev zaradi praznikov bolj zgodna, bode te poravnali morbitne smrtne slučaje od danes naprej do 1. januarja 1933. v mesecu januarju 1933. Zadržna uprava je razposlala mnogo opominov za zaostanke. Vljudno prosimo, da uporabite priložene položnice za nakazila; brez teh ne moremo izdajati posmrtnin. Vsem članom: Vesele praznike in srečno novo leto 1933!

Prospekte raznih edicij pošilja na zahtevo brezplačno.

pozna. Ni treba, da mnogo analiziramo! Oglejmo se na desno ali levo, povsod vidimo isto. Diogenes današnji zares išče pri belem dnevu človeka, zraven pa je sam prav tako v nižini kakor vsa njegova okolica. Najsi se še tako baje po junaških prsih in čisti vesti, duša mu je prav tako v okovih ničemurnosti in zaljubljenosti v samega sebe in v lastno uživanje kakor pri vseh njegovih sorodnikih.

Vsak posameznik ima nebroj idealov. Sam ne ve, v katere zvezde bi jih vkopal. Nima pa najvišjega ideala, ki se mu pravi »ljubezen«. »Ljubezen« je dandanes fraza vseh, ki izkoriščajo in zaslepljajo. Zakaj ljubezen je sonce sonce, a kogar ta preslepi, ne more več nazaj na svojo ravno človeško pot. Prišli smo baš v teh časih tako visoko in tako daleč, da je še tisti notranji trohec ljubezni, ki je bil dosedaj vcepljen v posamezna srca, postal kakor miloščina, ki se je vsakdo sramuje.

Česa pričakujemo? Da bo padlo na današnji svet nebo, ali da bodo potresi preobličili obraz zemlje? Ali da bo zares postal človek človek, ki bo le toliko vzlet, kolikor potrebuje za svoj obstanek? Težka so preokovanja, a želeli bi gotovo najboljše. Največ pa zadnje. Ker tedaj bi bilo zares idealno živeti in živeti le svojim dušam ter dvigati sebe v novo življenje, ki naj ne bi imelo sledov preteklih gnilih časov krivic, nasilja in sebičnosti. In tako bi tudi doživeli veseli glas, ki bi radostno odmeval v naših dušah; Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!

Potrební smo miru! Ali kaj, ko smo še vedno v večni borbi in ji ne vemo konca! Če

Učiteljski pevski zbor JUJ.

—pev. Sprejem novih pevcev in pevk. Odbor prosi vse dosedanje članice in člane, da skušajo pritegniti k sodelovanju še pevkve in pevce, ki jih poznajo v svojem kraju ali okraju. V prvi vrsti so zboru potrebni še soprani in tenori.

—pev. Statistika učiteljev in učiteljic, ki delujejo v mladinskih in drugih zborskih. UPZ se obrača s prošnjo na vse tovariše in tovarišice, ki delujejo — vodijo kak pevski zbor, da z dopisom javijo odboru UPZ sledeče: 1. Ime in sedež zbora. 2. Doba delovanja. 3. Popis delovanja. 4. Namen v bodočnosti.

Ob priliki kongresa JUJ v Ljubljani, ki se bo vršil v avgustu 1933., bo UPZ organiziral nastop vseh onih pevskih zborov, ki jih vodijo učitelji in učiteljice. Prosimo že sedaj, da vsaj bližnji zbori računajo s tem in nam pošljejo nasvete. Za enkrat je nameravano prirediti dva koncerta z nastopi 1. vseh mladinskih in 2. vseh pevskih zborov odraslih. To naj bi bil učiteljski dan, v katerem bi se vršila revija našega dela na tem polju.

—pev. Muzikalna knjižnica. Že pred meseci se je obrnil odbor UPZ na tovarišice in tovariše s prošnjo, da poklonijo pevskemu zboru vse one glasbene publikacije, partiture itd., ki so jim odveč. UPZ zbira vse te prispevke — od najstarejših do najnovejših — in hoče urediti posebno muzikalno knjižnico, ki bo vsemu učiteljstvu na razpolago. Nekateri tovariši(ice) so poslali že prav lepo število pesmaric, partitur itd. Obračamo se ponovno na vse tovariše in tovarišice s prošnjo, da poklonijo zboru ono, kar se brez haska nahaja na kaki zaprašeni polici, ali pa na šolskem podstrešju.

—pev. Vsem brezposelnim tovarišicam in tovarišem! UPZ, bo organiziral za brezposelne tov. in tovarišice v najkrajšem času, večtedenski tečaj za izobrazbo učiteljev pevododij, za poučevanje petja na osnovni šoli in za nabiranje narodnih pesmi. Prosimo vse one, ki bi se interesirali za tak tečaj, da sporočijo odboru UPZ. l. Ime, stanovanje, leto diplomiranja, oceno iz glasbe, stroške ki so zvezani z obiskom tečaja, kateri instrument obvlada in dosedanje delovanje pri pev. zborskih. Prijave sprejema odbor do 8. januarja. Te prijave bodo le informativnega značaja. Ponovne prijave, na podlagi katerih se bodo posamezniki sprejemali, bo treba poslati ob razpisu tečaja. Odbor UPZ.

Ekskurzilski odsek.

SMUČARSKI TEČAJ EO V MOJSTRANI.

Smučarski tečaj, ki smo ga napovedali v zadnji številki »Učiteljskega tovariša«, se bo vršil — v Mojstrani na Gorenjskem. Od torka 27. t. m. do včetrši 1. januarja. Podrobni aranžma — razdelitev stanovanšč. itd. je prevzela iz prijaznosti tovarišica Minca Rabičeva, Dovje-Mojstrana, Hotel Triglav. Do sedaj je prejel EO že več prijav. Sprejemajo pa se še prijave do vključno 26. t. m. na naslov: EO Ljubljana, JUJ — Franciščanska ulica ali pa v roke predsedniku EO tov. Jožetu Zupančiču, Litija. Celodnevna preskrba cca 40 Din, točno po zaključku prijav.

Informativni sestanek tečajnikov bo v torek 27. decembra na dan odhoda ob 10. uri na sekciji JUJ Ljubljana, Franciščanska ul. v sobi Ekskurziljskega odseka. Skupni odhod isti dan 27. dec. z gorenjskim vlakom ob 12. iz Ljubljane. Tečaj se bo vršil za novince kakor tudi za izvežbane smučarje. V tečaj se sprejmejo tudi po učiteljstvu vpeljani gostje in prijatelji našega stanu. Voditelj tečaja tov. Rus France iz Radovljice bo priredil razen tereških vežb tudi nekaj skupnih izletov v Vrata, Krmo itd. Potrebno opremo in vozno karto si naj oskrbi vsak sam. Za

bomo kdaj dospeli do tega trenutka, ali da bi ga vsaj upali, bi bilo že to veliko doživetje za vsakogar, ki razglablja o teh problemih v težkih časih in ki ima srce, ki čuti.

Marsikaj se mora v bodočnosti spremeniti. Odstraniti bo treba marsikatero zapreko, ki ovira razvoj v naš pravi Božič. Treba storiti vse, da osrečimo ljudi, ki preživljajo dandanes mesto Božiča — le Veliki petek. Najsi smo ali nismo materialističnega naziranja, priznati le moramo, da je gospodarski položaj, seveda v pravičnosti, osnova kulturnega dviga vsakega posameznika. Tisti, ki se danes zaveda, da ni po svojem lastnem zadovoljenju na cesti, a mu doma stradajo otroci, gotovo ni sprejemljiv za kake vzvišene ideje, temveč mu je vsakdanja spremljevalka le kletev.

Resnici moramo pogledati v oči, stvar doumeti, pa ne gledati in soditi, ampak storiti, kar čutiš za pravo, da čim prej vznikne vsem resnični Božič miru in dobre volje.

Zivimo v lastni, krasni državi, ki nam je draga kakor rodna mati. Brez Jugoslavije ne bi bilo polovico toliko Slovencev, kolikor nas je v resnici danes. Gospodarsko bi propadli kakor propadajo vsi naši neodrešeni bratje v Istri in Korotanu. In kaj hočemo? Že radi našega najdražjega zaklada moramo zahtevati gospodarsko ozdravljenje narodnega imetja in gospodarjenja, da bomo tako ustvarili pravi jugoslovanski Božič v očetnjavi, da bomo peli slavo Bogu na višavah in mir ljudem v naši dragi zemlji. In da bomo srečni med sabo in dobre volje! — P.